

**Dret Civil I****2012/2013**

Codi: 102300

Crèdits ECTS: 6

| Titulació            | Pla              | Tipus | Curs | Semestre |
|----------------------|------------------|-------|------|----------|
| 2500786 Grau en Dret | 949 Grau en Dret | FB    | 1    | 2        |

**Professor de contacte**

Nom: Susana Navas Navarro

Correu electrònic: Susana.Navas@uab.cat

**Utilització d'idiomes**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: Sí

**Prerequisits**

Per un bon seguiment del curs de Dret civil I és necessari un bon coneixement de les bases del dret romà, dret constitucional i història del dret. Pertinent també és el correcte ús de la terminologia jurídica.

**Objectius**

Dret civil I és una assignatura que s'imparteix al segon quadrimestre del primer any. Es tracta d'una assignatura que serveix per tal que l'alumne adquireixi nocions bàsiques, per tant, és una matèria essencial dins del Grau. Així, el Dret civil I té la utilitat acadèmica d'obrir els conceptes generals que després seran desenvolupats en les diverses assignatures a càrrec de la unitat de Dret civil. En aquest sentit, el Dret civil I és la base a partir de la qual es desenvoluparà, d'una banda, els Drets civils II, III, IV i, d'altra banda, les assignatures optatives: Dret de família, Dret de successions, Dret de menors, Responsabilitat civil, Dret del consum. A més a més, aquesta aportació formativa tindrà una incidència molt important en altres assignatures del Grau.

El Dret civil I pretén de l'estudiant l'assoliment de diversos objectius entre els quals destaquen particularment:

- Identificar l'objecte, les fonts i els conceptes fonamentals de la part general del Dret civil I.
- Diferenciar entre els diversos subjectes que interactuen en l'àmbit del Dret civil.
- Identificar els elements bàsics del Dret de la persona física i jurídica.

**Competències**

- Analitzar adequadament les qüestions vinculades amb la igualtat entre homes i dones.
- Buscar, interpretar i aplicar normes jurídiques, argumentant cada un d'aquests assumptes.
- Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
- Contextualitzar les diferents formes de creació del dret en la seva evolució històrica i en la seva realitat actual.
- Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
- Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les institucions pròpies del dret de la persona.
2. Aplicar els principis i els coneixements bàsics del dret de la persona.
3. Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
4. Contextualitzar les formes de creació del dret en el moment històric actual.
5. Defensar oralment de forma clara i estructurada les idees, els treballs, informes, escrits i dictamens.
6. Definir el context sociojurídic del discurs igualitari.
7. Definir les diferents formes de creació del dret.
8. Distingir una visió global de les tècniques jurídiques de la part general del dret civil I.
9. Explicar els conceptes fonamentals en matèria d'igualtat.
10. Exposar les tècniques jurídiques pròpies de la part general.
11. Fixar conceptes entorn de la pluralitat d'ordenaments jurídics.
12. Identificar el context sociojurídic en el qual neixen les fonts del dret.
13. Produir textos orals sobre dret de la persona en què es demostrin capacitats comunicatives específiques.
14. Redactar i formalitzar treballs, informes, escrits i dictamens.
15. Reproduir les normes d'interpretació i aplicació de les normes jurídiques.
16. Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

## Continguts

### TEMA 1. EL DRET CIVIL I ELS ORDENAMENTS CIVILS

1. Concepte de "dret civil":
  - 1.1. Dicotomia "dret públic"/"dret privat": encaix del dret civil
  - 1.2. Les matèries de dret civil
2. La codificació civil espanyola: El Codi civil espanyol
3. L'atribució de competències legislatives en "matèria civil" a les Comunitats Autònomes: l'art. 149.1 8º CE
4. La legislació catalana en matèria civil: evolució de la tècnica legislativa. El Codi Civil de Catalunya

### TEMA 2. LA REGULACIÓ DE LES FONTS DEL DRET CIVIL

1. La Llei: entrada en vigor, pèrdua de vigència i publicitat
2. El costum: concepte i elements
3. Els principis generals del dret: la seva triple funció
4. La jurisprudència i els elements de la tradició jurídica catalana
5. La regla de preferència i supletorietat
6. L'aplicació de l'equitat

### TEMA 3. L'ÀMBIT, EFICÀCIA I APLICACIÓ DE LA NORMA CIVIL

1. Límit territorial de les normes
2. Eficàcia temporal de les normes: Dret transitori i retroactivitat

3. Eficàcia general de les normes: la subjecció a l'ordenament jurídic i a la llei, la ignorància de la llei, l'error de dret, l'exclusió voluntària de la llei
4. Eficàcia sancionadora: la nul·litat, el frau a la llei
5. Aplicació de la norma civil: interpretació, integració, analogia

#### **TEMA 4. EL TEMPS I ELS SEUS EFECTES JURÍDICS EN EL DRET CIVIL**

1. La computació legal del temps
2. La prescripció extintiva: la "pretensió" com el seu objecte
  - 2.1. Els terminis: inici i còmput
  - 2.2. L'autonomia de la voluntat en la prescripció: interrupció, suspensió, retard deslleial i renúncia a la prescripció
3. La caducitat: els "poders de configuració" com el seu objecte
  - 3.1. Els terminis: inici i còmput
  - 3.2. Règim jurídic dels "poders de configuració" segons siguin disponibles o indisponibles
4. La preclusió

#### **TEMA 5. EL SUBJECTE DE DRET (I): LA PERSONA FÍSICA I ELS BÉNS DE LA PERSONALITAT**

1. La personalitat:
  - 1.1. Capacitat jurídica i capacitat d'obrar
  - 1.2. Les capacitats especials i les prohibicions
2. Inici de la personalitat:
  - 2.1. Requisits del naixement. La prova del naixement
  - 2.2. La protecció jurídica del *nasciturus* i del *concepturus*
3. Els béns de la personalitat: concepte i caràcters
  - 3.1. Dret al nom
  - 3.2. Autonomia del pacient en l'àmbit de la salut. Dret a la informació, consentiment informat, els documents de voluntats anticipades, documentació clínica

#### **TEMA 6. L'ESTAT CIVIL I LES CONDICIONS PERSONALS. EL REGISTRE CIVIL**

1. Principi d'igualtat i no discriminació. L'estat civil: concepte i caràcters. Enumeració tradicional
2. Les condicions personals emergents: la vellesa i la discapacitat. L'assistència i la protecció jurídica del discapacitat
3. Els títols d'estat civil. Possessió d'estat. Estat civil putatiu
4. Constància registral de l'estat civil: El Registre Civil: concepte i organització. La publicitat formal del Registre. El canvi de nom i de sexe

#### **TEMA 7. L'EDAT EN L'ORDENAMENT CIVIL**

1. Transcendència jurídica de l'edat en el dret civil

- 2. La majoria d'edat
- 3. La minoria d'edat:
  - 3.1. Esfera personal i esfera patrimonial. El dret de participació del menor
  - 3.2. La representació del menor. Responsabilitat
- 4. L'emancipació: concepte
  - 4.1. Causes i efectes de l'emancipació
  - 4.2. El menor de vida independent

## **TEMA 8. LA INCAPACITACIÓ I LA LIMITACIÓ DE CAPACITAT**

- 1. La incapacitació: concepte i significat
  - 1.1. Causes: malalties i deficiències
  - 1.2. Àmbit subjectiu de la incapacitació
  - 1.3. Procediment d'incapacitació. La sentència d'incapacitació: efectes. Modificació i extinció
  - 1.4. Internament de la persona física
- 2. La limitació de capacitat per prodigalitat: concepte
  - 2.1. Àmbit subjectiu de la prodigalitat
  - 2.2. Procediment de prodigalitat. La sentència de prodigalitat: efectes
  - 2.3. Eficàcia de la declaració. Modificació i extinció
- 3. La limitació de capacitat per declaració de concurs de creditors

## **TEMA 9. LES INSTITUCIONS DE PROTECCIÓ DE LA PERSONA FÍSICA**

- 1. Disposicions comunes a totes les institucions de protecció
- 2. La potestat parental: titularitat, contingut i extinció
- 3. La tutela: constitució, contingut i extinció. L'administrador patrimonial: règim jurídic
- 4. La curatela: constitució, contingut i extinció
- 5. El defensor judicial: supòsits, règim jurídic
- 6. La guarda de fet: concepte i règim jurídic
- 7. La protecció dels menors desemparats: La declaració de desemparament. Les mesures de protecció: l'acolliment simple en família o en institució

## **TEMA 10. LES RELACIONS FAMILIARS I DE PARENTIU**

- 1. Família i famílies. El parentiu: concepte, classes i còmput
- 2. La filiació: Classes. Determinació. La adopció
- 3. El matrimoni: concepte, requisits, formes
- 4. Efectes personals i patrimonials del matrimoni: relacions econòmiques entre els cònjuges

5. Separació, nul·litat i dissolució del matrimoni: caracterització general
6. La regulació de la convivència estable en parella: aproximació al seu règim jurídic

## **TEMA 11. LA LOCALITZACIÓ DE LA PERSONA**

1. El domicili. Concepte i classes
2. L'absència. Caracterització general. La situació de desaparegut
3. L'absència legal:
  - 3.1. Concepte i requisits
  - 3.2. La situació jurídica de l'absent. La seva representació
  - 3.3. Extinció i constància registral
4. La declaració de defunció. Supòsits. Efectes. Revocació. Constància registral

## **TEMA 12. LA SUBJECCIÓ DE LA PERSONA FÍSICA A L'ORDENAMENT CIVIL: EL VEÏNATGE CIVIL**

1. Funcions del veïnatge civil: el veïnatge civil "local"
2. Modes d'adquisició del veïnatge civil
3. Modificació, conservació, pèrdua i recuperació del veïnatge civil
4. Prova del veïnatge civil

## **TEMA 13. EL SUBJECTE DE DRET (II): LA PERSONA JURÍDICA**

1. La persona jurídica en general:
  - 1.1. Concepte. Classes. Adquisició de la personalitat jurídica. Capacitat
  - 1.2. Actuació i representació de la persona jurídica. Adopció d'acords. Impugnació
  - 1.3. Modificacions estructurals: fusió, escissió i transformació. Liquidació
2. Les associacions. Concepte i principis. Classes
  - 2.1. Constitució i estatuts
  - 2.2. Òrgans i funcionament. Drets i deures dels associats
  - 2.3. Modificacions estructurals i dissolució
3. Les fundacions. Concepte i principis. Classes
  - 3.1. Constitució. Dotació. Estatuts
  - 3.2. Òrgans i funcionament. Règim econòmic

## **TEMA 14. LA EXTINCIÓ DE LA PERSONALITAT I PROCÉS SUCCESSORI**

1. Extinció de la personalitat: la mort. La constància i prova de la mort. Commoriència i premoriència
2. Principis del dret successori català

3. Objecte de la successió: l'herència. El causant de la successió
4. El successor. Títols successoris: l'hereu i el llegatari
5. L'obertura de la successió. Fases d'adquisició de l'herència
6. Testaments, codicils i memòries testamentàries: concepte
7. La successió intestada: ordres i graus

## Metodologia

El procés d'aprenentatge té com a base el treball de l'estudiant, qui aprèn treballant, essent la missió del professorat ajudar-lo en aquesta tasca subministrant-li informació i mostrant-li les fonts on es pot aconseguir.

El desenvolupament de la docència de l'assignatura i de la formació de l'estudiant es fonamenta en les següents activitats:

### 1. Activitats dirigides:

1.1 *Classes magistrals*: on l'estudiant assoleix les bases conceptuals de la matèria i seu el marc jurídic normatiu i jurisprudencial. Les classes magistrals són les activitats en les quals s'exigeix menys interactivitat a l'estudiant i estan concebudes com un mètode fonamentalment unidireccional de transmissió de coneixements del professor a l'alumne.

1.2. *Classes pràctiques*: on els estudiants analitzen i resolen juntament amb el professor casos pràctics prèviament elaborats. En supòsits concrets, els casos s'elaboraran a classe. La base del treball pràctic és la comprensió i aplicació crítica de la normativa i jurisprudència relacionades amb el contingut essencial explicat a les classes teòriques.

### 2. Activitats supervisades:

Es tracta d'activitats que els estudiants desenvoluparan en l'aula, amb la supervisió i suport del professor. Es tracta de l'elaboració d'algun supòsit pràctic en l'aula, estudi i discussió oral de textos jurídics, bé de la realització d'esquemes d'alguns epígrafs de l'assignatura, de l'elaboració d'un glossari de conceptes. El contingut concret d'aquestes activitats el determinarà el professor de cada grup.

### 3. Activitats autònomes:

3.1. *Elaboració de documents*: es tracta de documents de les activitats pràctiques que seran lliurades i analitzades a l'aula (vegeu 1.2). Es pot tractar de casos pràctics proposats amb l'antelació suficient pel professor extrets de sentències dels tribunals. També es proposa com activitat autònoma un examen parcial, la forma concreta del qual la determinarà cada professor en el seu grup.

3.2. *Cerca de bibliografia i jurisprudència instrumental per a la resolució dels casos pràctics i la preparació de l'examen parcial*. En algun o alguns casos els estudiants hauran de fer la cerca de la documentació de forma autònoma.

3.3. *Lectura comprensiva de textos jurídics*: Els textos jurídics poden ser sentències, normes articles de revista o monografies, a més del manual o dels manuals recomanats. El tipus de text jurídic concret es determinarà per cada professor segons el seu grup.

Part del material jurídic a disposició de l'estudiant es lliurarà mitjançant el campus virtual.

## Activitats formatives

| Títol                   | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-------------------------|-------|------|--------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b> |       |      |                          |
|                         |       |      |                          |

|                                        |      |      |                               |
|----------------------------------------|------|------|-------------------------------|
| classes magistrals                     | 27   | 1,08 | 2, 3, 5, 7, 9, 13, 14         |
| classes pràctiques                     | 10,5 | 0,42 | 2, 3, 6, 7, 13, 14            |
| <b>Tipus: Supervisades</b>             |      |      |                               |
| elaboració supòsit pràctic en l'aula   | 7,5  | 0,3  | 3, 14                         |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                |      |      |                               |
| cerca de bibliografia i jurisprudència | 10   | 0,4  | 5, 16                         |
| estudi                                 | 43   | 1,72 | 3, 4, 5, 6, 10, 14, 15, 16    |
| examen parcial                         | 2    | 0,08 | 1, 2, 5, 7, 9, 10, 12, 14, 15 |
| lectura de textos jurídics             | 30   | 1,2  | 14                            |
| redacció de treballs                   | 20   | 0,8  | 3, 6, 10, 11, 13, 14          |

## Avaluació

### SISTEMA D'AVALUACIÓ DE L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES I SISTEMA DE QUALIFICACIONS

SISTEMA D'AVALUACIÓ I DE QUALIFICACIÓ ORDINARI: combina l'avaluació continuada i la resolució d'un examen final teòric-pràctic.

#### 1.1. Avaluació continuada:

Requereix assistir a les classes pràctiques, lliurar els treballs proposats i resoldre, en el seu cas, a l'aula les activitats avaluables. Se superarà l'avaluació continuada quan:

- s'hagi fet l'examen parcial (obligatori i no alliberatori)
- lliurat un mínim de 3 casos pràctics dels 4 casos pràctics que es faran
- s'hagi superat l'exposició oral d'un text jurídic proposat pel professor

Les tres activitats avaluables són obligatòries.

El promig de les diferents qualificacions obtingudes de les activitats avaluables ha de ser com a mínim de 5 punts (vegeu activitats d'aprenentatge).

#### 1.2. Examen final:

Només es podrà realitzar si s'ha superat l'avaluació continuada. Els estudiants s'examinen de tot el programa.

#### 1.3. Qualificació de l'assignatura amb el sistema d'avaluació

La puntuació obtinguda en l'avaluació continuada tindrà un valor del 40% de la qualificació de l'assignatura. La puntuació de l'examen tindrà un valor del 60% de la qualificació de l'assignatura.

Quan s'hagi superat l'avaluació continuada i s'hagi obtingut un mínim de 5 punts a l'examen final ordinari, la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà fent el promig corresponent. L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un promig mínim de 5 sobre 10.

Atenció: quan la qualificació de l'examen final ordinari sigui inferior a 5 la nota final serà suspens.

SISTEMA D'AVALUACIÓ I DE QUALIFICACIÓ SUBSIDIARI: s'ha d'haver superat l'avaluació continuada amb un mínim de 5 punts. Es farà un examen final teòric-pràctic el qual s'haurà de superar amb un mínim de 5 punts. Els alumnes s'examinen de tot el programa.

Quan s'hagi superat l'avaluació continuada i s'hagi obtingut un mínim de 5 punts a l'examen, la qualificació final de l'assignatura s'obtindrà fent el promig corresponent.

L'assignatura s'aprovarà amb l'obtenció d'un promig mínim de 5 sobre 10.

## 2. CONVOCATÒRIES

El nombre de convocatòries està establert en la normativa de permanència.

En l'examen final ordinari presentar-se i suspendre o retirar-se després d'haver estat comunicades les preguntes, implica esgotar la convocatòria.

Tant l'examen final ordinari com el subsidiari serà únic per a tots els grups de l'assignatura.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                 | Pes  | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                              |
|---------------------------------------|------|-------|------|-------------------------------------------------------|
| examen final ordinari                 | 60 % | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 |
| examen final subsidiari               | 60 % | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 |
| examen parcial+3 casos+exposició oral | 40 % | 0     | 0    | 2, 3, 5, 9, 11, 13, 14                                |

## Bibliografia

### Bibliografia general:

- *Derecho de la persona vigente en Cataluña*

M<sup>a</sup> del Carmen Gete-Alonso / María Ysàs Solanes / Judith Solé Resina

Tirant lo Blanch, València, 2011.

- *Derecho de Familia vigente en Cataluña*

M<sup>a</sup> del Carmen Gete-Alonso / María Ysàs Solanes / Judith Solé Resina

Tirant lo Blanch, València, 2010.

• *Derecho de Sucesiones vigente en Cataluña*

M<sup>a</sup> del Carmen Gete-Alonso / Josep Llobet/ Judith Solé/ maria Ysàs

Tirant lo Blanch, València, 2011.

- *Memoria de Derecho civil*

Ferran Badosa Coll

Marcial Pons, Barcelona, 2010.

- *Sistema de Derecho civil*, V. I, Díez-Picazo/Gullón, Tecnos, Madrid, 2007.

• *El nuevo derecho de la persona y de la familia*

Martín Garrido Melero / Sergio Nasarre Aznar / Reyes Barrada Orellana



Bosch, Barcelona, 2011.

- *Derecho civil de Cataluña. Derecho de sucesiones*

Pedro del Pozo / Antoni Vaquer / Esteve Bosch

Marcial Pons, Barcelona/Madrid, 2009.

#### **Comentaris:**

1. *Comentari al Llibre I del Codi Civil de Catalunya*, A. Vaquer Aloy/ A. Lamarca Marquès (dirs.), Atelier, Barcelona, 2012.
2. *Comentario al Código civil*, Andrés Domínguez Luelmo (dir.), Lex Nova, Valladolid, 2010.
3. *Comentario al Código Civil y Compilaciones Forales*, Manuel Albaladejo García /Silvia Díaz Alabart (dris.), EDERSA, Madrid, 1979-2000.
4. *Comentari a la nova regulació de la prescripció i la caducitat en el Dret civil de Catalunya*, Antoni Vaquer /Albert Lamarca (eds), Atelier, Barcelona, 2005.
5. *Comentari al llibre quart del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les successions*, Joan Egea/Josep Ferrer, T. I-II, Atelier, Barcelona, 2009.

#### **Bibliografia específica activitats avaluables:**

- La bibliografia per les classes pràctiques la donarà el professor de cada grup en funció dels casos pràctics que es resolen.
- Els textos jurídics per l'elaboració de documents i per presentació/discussió oral seran indicats pel professor de cada grup.

#### **Normativa:**

- Código civil
- Codi civil de Catalunya i legislació complementària
- Legislació del registre civil
- Llei orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, la intimitat personal i familiar i la pròpia imatge.

#### **Enllaços web:**

[www.mjusticia.es](http://www.mjusticia.es). Ministeri de Justícia.

[www20.gencat.cat/portal/site/justicia](http://www20.gencat.cat/portal/site/justicia). Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

[www.indret.com](http://www.indret.com). Revista per l'anàlisi del dret.

[www.westlaw.es](http://www.westlaw.es). Base de dades de legislació i jurisprudència.

[www.civil.udg.es/norma](http://www.civil.udg.es/norma) civil. Base de dades de la unitat de dret civil de la Universitat de Girona.